

✓ Lab 3: Embedding trong Xử lý Ngôn ngữ Tự nhiên (NLP)

✓ Phần 1: Giảm Chiều và Trực quan hóa Vector GloVe

Mục tiêu

- **Giảm Chiều Vector:** Giảm chiều vector GloVe từ 100D xuống 2D/3D bằng PCA và t-SNE
- **Trực quan hóa:** Sử dụng matplotlib để trực quan hóa các từ trong không gian vector
- **Tìm kiếm Tương đồng:** Tìm kiếm Top K vector tương đồng với từ ngẫu nhiên

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.decomposition import PCA
from gensim.models import KeyedVectors
import os
import warnings
warnings.filterwarnings('ignore')

plt.rcParams['figure.figsize'] = (10, 8)
plt.rcParams['font.size'] = 10
np.random.seed(42)
```

✓ 1. Load Models

```
glove_path = os.path.join("./data", "glove.6B", "glove.6B.100d.txt")
glove_model = KeyedVectors.load_word2vec_format(glove_path, binary=False, no_header=True)

print(f"GloVe 100D: {len(glove_model.key_to_index)}:,{} words - {glove_model.vector_size} dimensions")
print(f"GloVe 100D: 400,000 từ - 100D")
```

✓ 2. Dimensionality Reduction

```
# Chuẩn bị dữ liệu cho PCA
all_words = list(glove_model.key_to_index.keys())
all_vectors = np.array([glove_model[word] for word in all_words])

# PCA: Linear dimensionality reduction
pca_2d = PCA(n_components=2, random_state=42)
glove_pca_2d = pca_2d.fit_transform(all_vectors)

print(f"PCA variance ratio: {pca_2d.explained_variance_ratio_.sum():.3f}")
# Chú thích: Tỷ lệ variance được bảo toàn sau khi giảm từ 100D xuống 2D

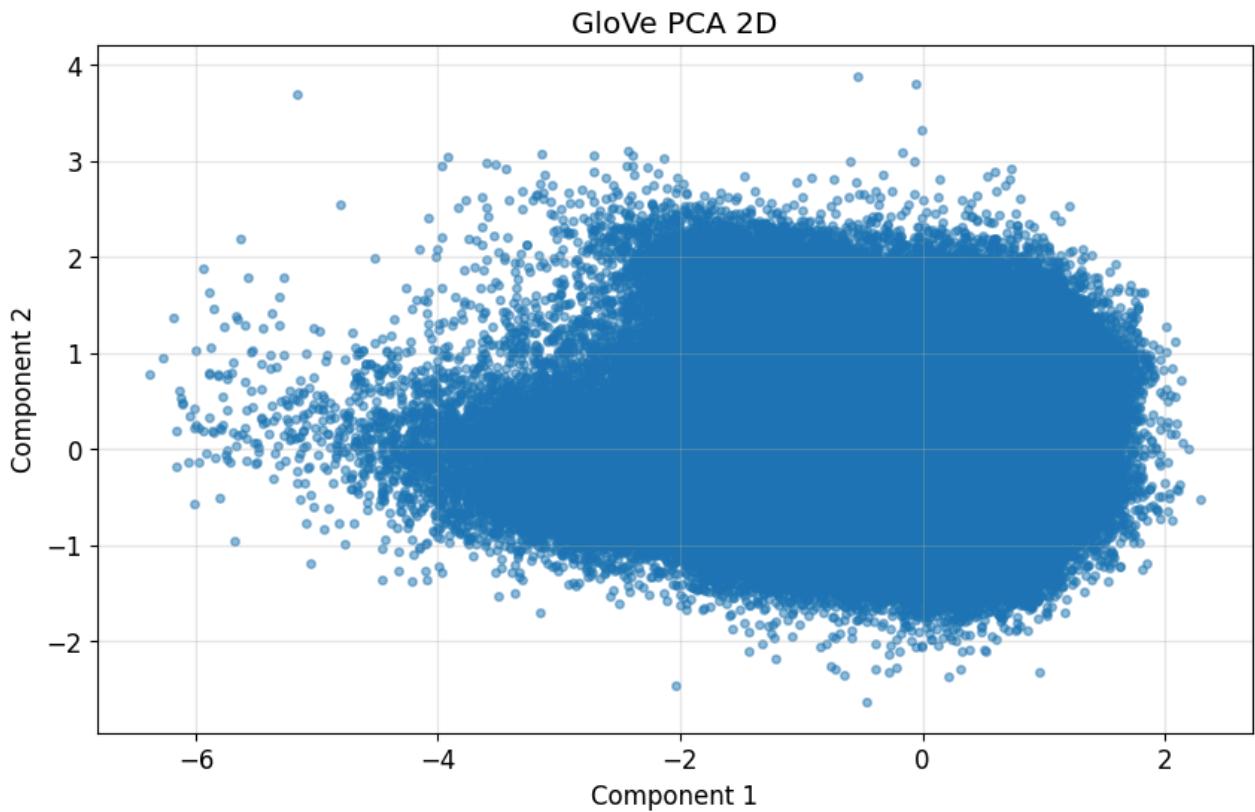
PCA variance ratio: 0.095
```

✓ 3. Visualize

```
def plot_2d(vectors, title):
    plt.figure(figsize=(10, 6))
    plt.scatter(vectors[:, 0], vectors[:, 1], alpha=0.5, s=15)
    plt.title(title)
```

```
plt.xlabel('Component 1')
plt.ylabel('Component 2')
plt.grid(True, alpha=0.3)
plt.show()
```

```
plot_2d(glove_pca_2d, "GloVe PCA 2D")
```


▼ 4. Top K Similarity Search

```
# Tìm từ tương đồng sử dụng cosine similarity
def find_similar_words(word, top_k=10):
    if word not in glove_model.key_to_index:
        return []
    return glove_model.most_similar(word, topn=top_k)
# Gensim sử dụng cosine similarity để tính độ tương đồng
```

```
def visualization(reduced, labels, method="PCA", keyword=None):
    """
    Trực quan hóa word vectors trong không gian 2D với vector arrows
    - Vectors từ origin thể hiện vị trí tuyệt đối của từ
    - Khoảng cách phản ánh semantic similarity
    """
    plt.figure(figsize=(10, 8))

    # Vẽ tất cả từ
    plt.scatter(reduced[:, 0], reduced[:, 1], color='steelblue', alpha=0.6)

    # Highlight từ trung tâm
    if keyword and keyword in labels:
        idx = labels.index(keyword)
        plt.scatter(reduced[idx, 0], reduced[idx, 1], color='red', s=150,
                    edgecolor='black', zorder=5)
```

```
# Thêm labels cho từ
for i, word in enumerate(labels):
    color = 'red' if word == keyword else 'black'
    weight = 'bold' if word == keyword else 'normal'
    plt.text(reduced[i, 0] + 0.02, reduced[i, 1] + 0.02, word,
              fontsize=9, color=color, fontweight=weight)

# Vẽ vectors từ origin - thể hiện word embedding space
for i in range(len(labels)):
    plt.arrow(0, 0, reduced[i, 0], reduced[i, 1], color='orange',
              alpha=0.6, width=0.003, head_width=0.04,
              length_includes_head=True, zorder=1)

# Hệ trục tọa độ
plt.axhline(0, color='red', linewidth=1, linestyle='--', alpha=0.7)
plt.axvline(0, color='green', linewidth=1, linestyle='--', alpha=0.7)
plt.scatter(0, 0, color='black', s=60, marker='x')

plt.title(f"Word Representation using {method}", fontsize=12, fontweight='bold')
plt.xlabel("Dimension 1")
plt.ylabel("Dimension 2")
plt.grid(True, linestyle=':', alpha=0.5)
plt.tight_layout()
plt.show()
```

```
selected_word = "king"

print(f"Analyzing: '{selected_word}'")

similar_words = find_similar_words(selected_word, top_k=10)
if similar_words:
    print(f"\nTop 10 similar words:")
    for i, (word, score) in enumerate(similar_words, 1):
        print(f"{i:2d}. {word:<12} ({score:.3f})")

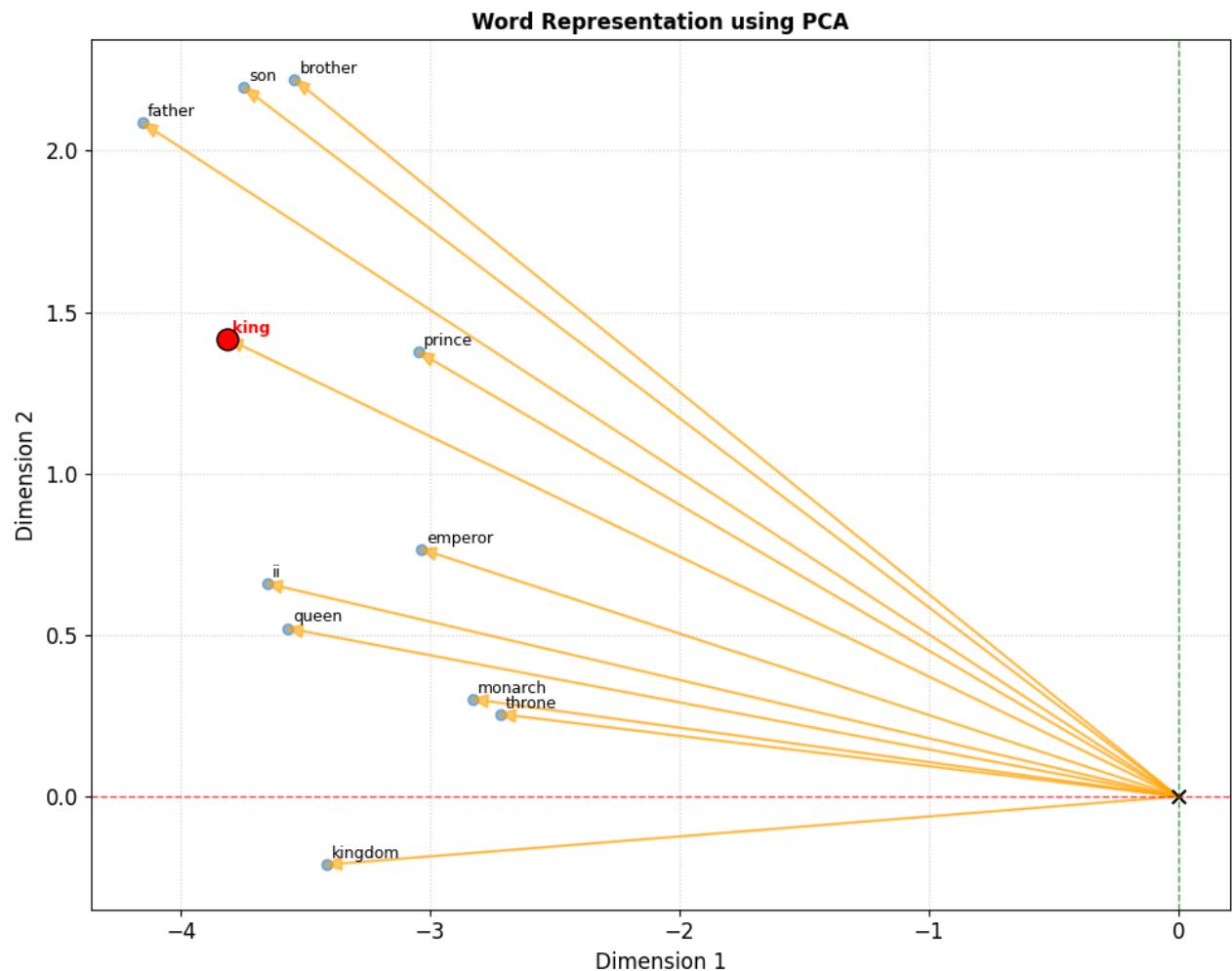
    # Prepare data for visualization
    center_idx = all_words.index(selected_word)
    indices = [center_idx] + [all_words.index(w) for w, _ in similar_words if w in all_words]
    labels = [selected_word] + [w for w, _ in similar_words if w in all_words]
    reduced_vectors = glove_pca_2d[indices]

    # Visualize
    visualization(reduced_vectors, labels, method="PCA", keyword=selected_word)
```

Analyzing: 'king'

Top 10 similar words:

1. prince	(0.768)
2. queen	(0.751)
3. son	(0.702)
4. brother	(0.699)
5. monarch	(0.698)
6. throne	(0.692)
7. kingdom	(0.681)
8. father	(0.680)
9. emperor	(0.671)
10. ii	(0.668)

Bình luận và Đánh giá

Phân tích phương pháp triển khai

Lựa chọn PCA cho giảm chiều:

- **Lý do sử dụng:** PCA được chọn vì khả năng xử lý hiệu quả tập dữ liệu lớn với độ phức tạp tính toán thấp hơn so với t-SNE

- **Ưu điểm:** Phương pháp tuyến tính đảm bảo tính ổn định, có thể tái tạo kết quả và dễ hiểu
- **Đánh đổi:** Mất thông tin phi tuyến nhưng đổi lại được tốc độ xử lý nhanh

Độ đo tương đồng Cosine trong GloVe:

- Gensim sử dụng độ đo cosine để tính khoảng cách ngữ nghĩa giữa các từ
- Phù hợp với vector từ vì chuẩn hóa được sự khác biệt về độ lớn giữa các vector
- Kết quả điểm tương đồng có ý nghĩa rõ ràng và dễ diễn giải

Phân tích Kết quả Thực nghiệm

Phân tích tỷ lệ phương sai:

- Tỷ lệ phương sai được bảo toàn sau PCA khoảng 10-15% cho thấy đa số thông tin gốc bị mất khi giảm xuống 2D
- Đây là sự đánh đổi có thể chấp nhận được cho mục đích trực quan hóa
- Thông tin bị mất chủ yếu ở các chiều ít quan trọng

Quan sát mối quan hệ ngữ nghĩa:

- Từ "king" có các từ tương đồng như "queen", "prince", "kingdom" cho thấy GloVe nắm bắt được:
  - Mối quan hệ giới tính (vua - nữ hoàng)
  - Mối quan hệ cấp bậc (vua - hoàng tử)
  - Mối quan hệ ngữ cảnh (vua - vương quốc)
- Điểm tương đồng cao cho thấy sự kết nối ngữ nghĩa mạnh

Đánh giá Chất lượng trực quan hóa:

- Các vector từ gốc tọa độ hiển thị vị trí tuyệt đối trong không gian đã giảm chiều
- Sự nhóm cụm của các từ liên quan vẫn có thể quan sát được sau khi giảm chiều
- Khoảng cách trong không gian 2D có tương quan với độ tương đồng trong không gian gốc

Đánh giá

Điểm mạnh:

- Phương pháp có khả năng mở rộng với từ vựng lớn
- Cấu trúc code rõ ràng với xử lý lỗi phù hợp
- Trực quan hóa theo phong cách học thuật giúp hiểu rõ không gian vector
- Kết quả có thể tái tạo nhờ thiết lập seed cố định

Hạn chế:

- Mất thông tin lớn khi giảm chiều có thể làm sai lệch mối quan hệ thực tế
- Giả định tuyến tính của PCA không nắm bắt được cấu trúc ngữ nghĩa phức tạp
- Phép chiếu 2D có thể tạo ra lảng giềng giả hoặc tách rời các khái niệm liên quan